

CASTELLS CATALANS

Nom del castell: Vila-seca
Data de construcció: XII
Municipi: Vila-seca
Comarca: Tarragonès
Altitud: 45 m
Coordenades: E 1.147600 N 41.114703
(Geogràfica - ETRS89)
Com arribar-hi: situat a tocar de l'estació de tren de Vila-Seca, vila i municipi de la comarca del Tarragonès (Tarragona), dins d'un extens terreny clos.

La història

El Castell de Vila-seca està situat a tocar de l'estació de tren de Vila-Seca, vila i municipi de la comarca del Tarragonès (Tarragona), dins d'un extens terreny clos.

Segle XII

El lloc de Vila-seca («Villa sicca»), fou infeudat al cavaller Ramon d'Olzina, entre el 1162 i 1168 per Alfons I de Catalunya-Aragó, l'arquebisbe Bernat Tort i per Guillem d'Agulló, tots tres senyors del Camp de Tarragona. Encara que no es menciona cap castell, ni en aquest document ni en la escriptura de confirmació feta pel rei Pere el 1208 als fills de Ramon d'Olzina, cal suposar que el primer donatari degué bastir-hi un castell.

Segle XIII

Al final del segle Vila-seca està dividida en dues jurisdiccions: Vila-seca del Comú, que ocupava el cor de la vila i pertanyia a la seu de Tarragona i Vila-seca de Solcina, nucli veí que depenia dels Olzina.

Segle XIV

Ambdues senyories mantenen fortes lluites (1340), encapçalades per Bernat d'Olzinelles (Vila-seca del Comú), castlà de Reus, i Bernat d'Olzina (Vila-seca de Solcina). L'any 1378 consta que «Vila Secha dels Ulzina» i «Vila Secha del Comú» eren de feu eclesiàstic. El 1390, el rei Joan I vengué els seus drets damunt d'aquests llocs a l'arquebisbe de Tarragona Ènnec de Vallterra. Els Olzinelles anaren adquirint els drets sobre la senyoria de Vila-seca de Solcina.

VILA-SECA

Castell de Vila-seca. Foto de Viquipèdia.

Segle XV

Si bé els béns del darrer castlà de Reus, Joan d'Olzinelles, foren subhastats i adquirits per Pere de Luna (Benet XIII d'Avinyó), continuava essent baró de Vila-seca de Solcina. En un document de 1417 es menciona el personatge, «Joannes de Ulzinelles» i també el castell «miles dominus castri Villaesiccae de Solcina». L'any 1437 n'era senyor Bernat de Saportella que estigué al costat de Joan II en la Guerra civil catalana del segle XV.

Segle XVI

El 1520 tenien encara la jurisdicció els Saportella. El 1525, l'arquebisbe Pere de Cardona, senyor de Vila-seca del Comú comprà a Tadeu de Saportella el domini jurisdiccional de Vila-seca de Solcina amb el seu castell. El prelat féu unir les dues Vila-seques sota el nom de Vila-seca de Solcina. En aquest segle, la vila fou emmurallada a causa dels continus atacs de corsaris barbarescs.

L'edifici

El castell de Vila-seca de Solcina és un edifici singular que té poc a veure amb el que devia ser l'antic castell d'època romànica. A partir de la unió de les dues Vila-seques, els senyors abandonaren la fortalesa per tal de construir un habitatge més semblant a un palau, edificat al marge de la torre castell d'origen. A la fi del segle XVII el castell va ser comprat a l'arquebisbe pel cònsol holandès Joan Kies Helmont que va transformar

Portal de Sant Antoni, Foto de Clara Polo del juliol de 2011.

l'edifici en una casa rural d'estil holandès. Només se'n salvà la torre mestra. Però la transformació en l'actual palau neogòtic va ser duta a terme per Isidre de Sicart i Torrents, comte de Sicart, que l'havia adquirit l'any 1899 i encarregà el projecte a l'arquitecte Enric Fajó i Torras.

El resultat fou un edifici d'aspecte neomedieval, amb grans finestres a la planta noble, terrassa amb matacà i merlets i balcons en la torre angular. La primitiva torre de l'homenatge s'uní a la casa per un pas elevat. El primer pis es convertí en gran sala amb mirador neogòtic i la planta baixa es mantingué intacta. Des de 2005 és propietat de l'Ajuntament de Vila-seca.

Extret de Catalunya Romànica, vol. XXI El Tarragonès El Baix Camp L'Alt Camp El Priorat La Conca

de Barberà. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1995, p. 41. ISBN 84-412-2512-5.

https://ca.wikipedia.org/wiki/Castell_de_Vila-seca

Muralles de Vila-seca

Durant el segle XVI, i fins ben entrat el segle XVIII, la vila de Vila-seca pateix constants i nombrosos desembarcaments de pirates que ataquen la població de manera molt violenta. Amb motiu d'aquests atacs la vila es protegeix amb dues rengles de muralles i amb nombroses torres de guaita i defensa escampades per tot el terme.

Portal de Sant Antoni

Verge de la Pineda cantonada carrer dels Ferrers

Aquest portal, pertany al segon clos emmurallat de Vila-seca. Es tracta de l'ampliació de l'antiga Vila-seca del Comú, que es va desenvolupar a partir d'un petit nucli fortificat en el segle XIV, que en el segle XVI es va veure ampliat amb una nova muralla protegida amb torres i diversos portals. En contraposició es trobava la Vila-seca de Solcina, desenvolupada a l'empara del castell dels Olzina.

El portal de Sant Antoni, construcció de planta rectangular, de 6'30 metres per 4'25 metres i 0'70 cm d'amplada de murs, està definit per arcs de mig punt de grans dovelles a les façanes i muntants de carreus. El carrer passa per sota i permet veure el sostre sostingut per bigues. La façana exterior està rematada per un matacà disposat sobre mènsules arrodonides situat en l'eix de la porta, i també conserva diverses espitlleres. Altres matacans es troben a les façanes laterals, en aquest cas defensant els panys de muralla nord-est i sud-oest respectivament.

Interiorment es distribueix en planta baixa, que correspon al portal, i tres pisos, i presenta una coberta a doble vessant que originalment seria un terrat. L'aparell emprat en la seva construcció és la maçoneria amb reforç de carreus a les cantonades i a les obertures.

Es pot datar en el segle XVI, amb els dubtes que presenta la interpretació dels textos de l'època referents a aquesta edificació. Actualment el por-

tal es troba integrat a la xarxa urbana de la vila essent un dels carrers més transitats a causa de la restricció del trànsit rodat pel mateix. El seu estat de conservació és força bo.

Portal de Riudoms

Carrer de les Creus cantonada carrer Monterols

Del portal que donava sortida al camí de Riudoms, que estava flanquejat per dues torres, només en resta un tram de mur de la torre del costat nord, fins fa poc integrada en un habitatge enderrocat durant la restauració. La torre havia estat començada cap a l'any 1504. A partir de 1675 les torres van ser venudes a particulars i es va iniciar la seva progressiva degradació.

El perímetre de la torre amb uns dos metres d'altura, és actualment l'únic element que demostra la presència d'aquesta edificació de l'edat mitjana, construïda amb maçoneria i reforç de carreus als angles.

Torre Tuies del Cafè

Carrer de Sant Antoni 38

Formava part del segon recinte emmurallat de Vila-seca del Comú. Una part del tram superior es va derruir per construir una nova coberta. L'estructura de la torre és de planta quadrada de 4,4 m de costat i 50 cm d'amplada de murs. L'aparell és de maçoneria amb els angles reforçats i les obertures emmarcades per carreus. Conserva un matacà que defensava la part corresponent de muralla. Pel que fa a la datació, el

Portal de Riudoms. Foto de Viquipèdia.

Torre Tuies del Cafè. Foto de Ricard Ballo.

segon clos de muralles, al que correspon aquesta torre, data del segle XVI.

Torre de l'Abadia

Carrer Major, cantonada plaça de l'Església

És una de les torres amb origen més antic ja que formava part del conjunt de quatre torres que de-

Torre de l'Abadia. Foto de Ricard Ballo.

fensaven el primer clos emmurallat, i més reduït, de Vila-seca del Comú. Va ser refeta l'any 1600 pel rector Pere Gebellí, tal com indica la inscripció conservada en la pròpia torre. D'aquesta reforma deu ser l'escut situat sobre la llinda d'una de les finestres. Ha estat restaurada modernament.

La torre és una construcció de 4,4 per 4,7 m de costat i murs d'uns 60 cm de gruix, distribuïda en

Torre del Delme. Foto de Viquipèdia.

planta baixa i tres pisos, rematats per un terrat defensat per merlets. Està construïda amb maçoneria i reforç de carreus en els angles i les obertures. La construcció d'aquest primer recinte fortificat data, de forma genèrica, del segle XIV.

Torre del Delme

Carrer Riudoms (amb accés des de la plaça Major)

Tot i formar part del perímetre de la primera muralla medieval, la torre degué ser reconstruïda

durant el segle XVI, quan va ser transformada en habitatge. Presenta finestres rectangulars emmarcades amb pedra i motllurades que en els ampits i les llindes conserven decoracions típiques del segle XVI. La torre formava part del conjunt de la Casa Delmària de l'Ardiaca i se la coneix també com Torre de la Guardiola. Ara és la seu de l'Ateneu Cultural.

Està construïda amb maçoneria i reforç de carreus a les cantonades i a les finestres. Presenta una planta rectangular de 5,60 per 5,2 m de costat i murs de 60 cm de gruix. No es tenen prou dades per corroborar la seva possible datació al segle XIV.

Informació extreta de:

<http://www.diputaciodetarragona.cat/marc/web/diputacio-de-tarragona/vila-seca/portal-de-sant-antoni>

<http://www.catalunyamedieval.es/muralles-de-vila-seca-tarragones/>

<http://www.poblesdecatalunya.cat/>

Elena Fàbregas i Corts

Jordi Gironès i Vilardebò

Febrer de 2014